ЛЕНІНСКАЯ ВУЧОБА

ЧАСОПІС-ПАДРУЧНІК ДЛЯ ПАЧАТКОВЫХ ПАРТШКОЛ І НІЗАВОЙ СЕТКІ ПАРТАСЬВЕТЫ

ОРГАН КУЛЬТПРОПУ ЦК КП (б)Б

КНІГА 12

ЦАНА 15 КАП.

ЛЕНІНСКАЯ ВУЧОБА

ЧАСОПІС-ПАДРУЧНІК
ДЛЯ ПАЧАТКОВЫХ ПАРТЫЙНЫХ ШКОЛ

ОРГАН КУЛЬТПРОПУ ЦК КП(б)Б

Адказны рэдактар МОДЭЛЬ

Рэдкалегія:
А. КАНАКОЦІН, Д. ОРЛІС, ПЭРЛІНА, Я. РАМАНЧУК,
П. СТАРАВОЙТАЎ, МОДЭЛЬ і КЛІМАЎ

№ 12

ДЗЯРЖАЎНАЕ ВЫДАВЕЦТВА БЕЛАРУСІ
ВУЧПЭДСЭКТАР
МЕНСК 1931

Літ. праўка *Зубкоўская*
Тэхрэдактар *І. Мілешка*
Карэктар *Жыдовіч*

Заказ № 2072. 10.000 экз. ($1^1/_2$ арк.). Галоўлітбел № 2516.

Друкарня імя Сталіна.

I. ПРЫ КАПІТАЛІЗЬМЕ НЯ МОЖА БЫЦЬ ПЛЯНАВАЙ ГАСПАДАРКІ.

Увесь капіталістычны сьвет перажывае зараз вялізарнейшы эканамічны крызіс, які па сваіх разьмерах правышае ўсе крызісы, якія былі раней.

Капіталізм і раней меў крызісы. Гэтыя крызісы заўсёды зьяўляліся вынікам тэй анархіі вытворчасьці, якая пануе пры капіталізьме з тае прычыны, што капіталіст ня лічыцца з тым, каб выпрацаваць тое, што патрэбна для спажыўца, а імкнецца выпрацоўваць тое, што дае болып прыбыткаў. Аднак, пагоня за гэтымі прыбыткамі прымушае капіталіста будаваць усё большыя і большыя фабрыкі, для таго, каб ён змог выпускаць больш тавараў, каб ён змог весьці конкурэнцыю з іншымі капіталістамі. Гэта выклікае павялічэньне агульнай колькасьці ўсіх тавараў настолькі, што іх становіцца больш, чым можа рэалізаваць рынак. Тут сказываецца тое, што чым больш разьвіваецца прамысловасьць, тым усё больш павялічваецца эксплёатацыя рабочых, зьмяншаецца заработная плата, рабочага замяняе машына, павялічваецца беспрацоўе, што значна зьмяншае пакупацельную здольнасьць пролетарыяту. У выніку гэтага атрымліваецца перавыраб тавараў, які выклікае гэты крызіс.

Гэтую супярэчнасьць капіталісты адчуваюць досыць добра. Яны пачалі аб'ядноўвацца ў вялікія аб'яднаньні, зразумела, яны аб'ядналіся для таго, каб даражэй прадаваць тавары і танней пакупаць сыравіну. Такія аб'яднаньні, якія яшчэ напярэдадні сусьветнай вайны дасяглі вялізарнейшых разьмераў, ня толькі ня зьнішчылі конкурэнцыі і крызісаў, ня толькі не організавалі плянавага вядзеньня гаспадаркі, але, наадварот, яшчэ больш павялічылі бясплянавасьць, яшчэ больш павялічылі крызіс. Буйныя

капіталістычныя аб'яднаньні далі магчымасьць яшчэ больш сконцэнтраваць прамысловасьць і яе павялічыць, тым самым яшчэ больш павялічалася вытворчасьць тавараў, якія патрэбна было дзе-небудзь збываць. А з прычыны таго, што месцы, дзе збываць тавары (і набываць сыравіну) ужо былі разьмеркаваны паміж рознымі капіталістычнымі краінамі, то змаганьне за гэтыя рынкі прывяло да сусьветнай вайны. Гэты пэрыод (калі капіталістычныя супярэчнасьці даходзяць да апошняй мяжы) называецца імпэрыялізмам.

Але гэтае разьвіцьцё капіталізму паказвае рабочай клясе няздольнасьць капіталістаў далей кіраваць вытворчасьцю і яна (рабочая кляса) імкнецца зьнішчыць капіталістычнае панаваньне праз рэвалюцыю[1]).

Аднак буржуазія імкнецца да таго, каб скласьці ў пролетарыяту такую думку, што, чым больш будуць разьвівацца капіталістычныя аб'яднаньні, тым усё больш плянава будзе разьвівацца гаспадарка, тым менш будзе конкурэнцыя, тым менш будзе крызісаў.

На дапамогу буржуазіі ў гэтай справе прыходзяць соцыял-фашысты. Яны імкнуцца (асабліва пасьля сусьветнай вайны і пролетарскай рэвалюцыі ў Расіі) даказаць пролетарыяту, што імпэрыялізм можа ўступіць і зараз ужо ўступіў у такую эпоху, якая зьяўляецца эпохай «організаванага капіталізму». У гэтую эпоху конкурэнцыя зьнішчаецца, гаспадарка вядзецца на плянавай аснове, крызісы зьнікаюць. Гэты організаваны капіталізм і становіць сабою новую, вышэйшую форму капіталізму, якая абяцае капіталізму новы вельмі доўгі ўздым. Зьмякчаюцца супярэчнасьці ня толькі ўнутры кожнай краіны, але і супярэчнасьці паміж рознымі капіталістычнымі краінамі. На глебе разьвіцьця дэмократыі рабочая кляса набывае ўсё большы і большы ўплыў на дзяржаву праз свае партыі. У выніку чаго сама дзяржава без рэволюцыі, мірным шляхам становіцца соцыялістычнай дзяржавай.

З гэтымі яўна контррэволюцыйнымі тэорыямі вёў жорсткае змаганьне яшчэ тав. Ленін. Ён растлумачваў рабочай клясе ўсяго

[1]) Зусім зразумела, што гэтым ня вычэрпваецца імпэрыялізм, што для вычарпаньня значэньня імпэрыялізму трэба даць усе 5 рыс, якімі па Леніну характарызуецца імпэрыялізм.

сьвету, што так разважаць могуць толькі капіталістычныя лёкаі, якія імкнуцца ўслужыць сваім гаспадарам, якія сваімі тэорыямі раззбройваюць пролетарыят і адцягваюць яго ад рэволюцыйных дзеяньняў.

Аб тым, што гэтыя тэорыі зьяўляюцца контррэволюцыйнымі, сьведчыць сучасны сусьветны экономічны крызіс, які цягнецца ўжо трэці год, і з якога капіталізм ня можа знайсьці ніякага выхаду. Крызіс паказвае ўсю шкоднасьць для пролетарыяту і працоўных мас бясплянавасьці капіталістычнага спосабу вытворчасьці.

Адначасова тыя посьпехі гаспадарчага разьвіцьця, якія мае наша краіна ў сувязі з плянавым вядзеньнем гаспадаркі, сталі зусім відавочны для міжнароднага пролетарыяту. Таму буржуазныя палітычныя дзеячы і экономісты пачынаюць гаварыць аб тым, каб і ў сябе завесьці плянавую гаспадарку, але, вядома, пры захаваньні прыватнай уласнасьці, пры захаваньні капіталістычнай сыстэмы.

Аб плянавым вядзеньні капіталістычнай гаспадаркі вельмі многа гаварылася і гаворыцца ў апошнія гады, асабліва ў ПАЗШ (Паўночна-Амэрыканскія Злучаныя Штаты).

Капіталісты за апошнія гады склікалі цэлы рад зьездаў і конфэрэнцый. А ў 1931 г. нават была склікана ў Амстэрдаме (у Голяндыі) спэцыяльная конфэрэнцыя па плянаваньні сусьветнай капіталістычнай гаспадаркі. На гэтай конфэрэнцыі буржуазныя экономісты імкнуліся давесьці, што плянавую гаспадарку можна весьці незалежна ад сыстэмы гаспадаркі, г. зн. і пры капіталізьме. Яны гаварылі нават, што галоўнай прычынай тых крызісаў, якія зараз маюцца ў капіталістычных краінах, зьяўляецца тое, што выпрацоўка продуктаў не адпавядае таму запатрабаваньню, якое ёсьць у капіталістычных краінах. Гэтае запатрабаваньне зьяўляецца малым таму, што капіталісты атрымліваюць вельмі вялікі прыбытак, а рабочыя вельмі малую зарплату; яна зьяўляецца вынікам таго, што буйнае разьвіцьцё прамысловасьці парадзіла вялікае беспрацоўе. Варта толькі зьнішчыць вось гэтыя супярэчнасьці праз устанаўленьне «справядлівага» прыбытку для капіталістаў, праз павялічэньне заработнай платы рабочых (прычым гэтая заработная плата павінна ўстанаўлівацца на год наперад).

Досыць увесьці 6-гадзінны працоўны дзень і 5-дзенны тыдзень, досыць організаваць агульнае плянаве Бюро, якое будзе выпрацоўваць агульныя пляны разьвіцьця гаспадаркі для таго, каб ужо організаваць плянавую гаспадрку і зьнішчыць крызіс.

Савецкая дэлегацыя, якая таксама была на гэтай конфэрэнцыі, выкрыла ўсю беспадстаўнасьць гэтых довадаў, даказваючы, што плянавая гаспадарка магчыма толькі пры соцыялістычнай сыстэме. Яна, савецкая дэлегацыя, імкнулася даказаць і бясспрэчна даказала, што з усіх гэтых капіталістычных меркаваньняў нічога ня выйдзе. На самой справе, як будзе разьвівацца гаспадарка пры капіталізьме, калі капіталіст (які будзе атрымліваць «справядлівы» прыбытак) ня будзе зацікаўлен у разьвіцьці прамысловасьці, а рабочая кляса, якая не зьяўляецца гаспадаром прамысловасьці, таксама ня будзе зацікаўлена ў гэтым разьвіцьці. Калі будзе ўводзіцца «справядлівы» прыбытак, зусім зразумела, што капіталіст ня будзе імкнуцца да разьвіцьця гэтай галіны вытворчасьці і яна павінна будзе заміраць. Ніхто ня прымусіць капіталіста праводзіць тыя мерапрыемствы, якія вызначаюць плянавыя органы.

Зусім зразумела, што і гэтая конфэрэнцыя ніякіх вынікаў не дала і даць не магла. Гэта відаць з таго, што конфэрэнцыя ня прыняла ні аднэй рэзолюцыі па тых дакладах, якія заслухоўваліся. Такіх рэзолюцый нельга было прыняць з прычыны таго, што на самым кэнгрэсе выявілася неаднадушнасьць і рознагалосіца паміж рознымі капіталістычнымі прадстаўнікамі розных краін.

Зразумела, што капіталісты ніколі не дапусьцяць абмежаваць іх прыбыткі, праводзіць плянаваньне народнай гаспадаркі. Усе гэтыя гутаркі разьлічаны на тэе, каб пусьціць пыл у вочы пролетарыяту.

У палон да гэтых соцыял-дэмократычных тэорыяў аб «организаваным капіталізьме» папалі і правыя опортуністы як унутры нашай партыі (тав. Бухарын), гэтак і ў іншых сэкцыях Комінтэрну. Яны выступілі з тэорыяй, што монополіі зьнішчаюць конкурэнцыю ўнутры гаспадарачай тэрыторыі кожнай дзяржавы. Яны (гэтыя монополіі) зьмякчаюць экономічныя супярэчнасьці капіталізму ў межах тэрыторыі аднэй краіны, але-ж надзвычайна абвастраюць супярэчнасьці паміж рознымі капіталістычнымі

краінамі ў змаганьні за рынкі збыту і за колёніі. Гэтае змаганьне нямінуча вядзе да новых войн, якія прыводзяць да гібелі капіталізму.

Гэткія тэорыі нічога супольнага з ленінізмам ня маюць. Як ужо паказана вышэй, буйныя аб'яднаньні капіталістаў ня толькі ня зьнішчаюць конкурэнцыі, ня толькі не даюць магчымасьці плянавага вядзеньня гаспадаркі, але, наадварот—павялічваюць бясплянавасьць, павялічваюць конкурэнцыю (праўда, зьмяншаецца лік вядучых змаганьне, але паміж тымі, якія вядуць гэтае змаганьне, яно становіцца значна больш жорсткім). Зусім зразумела, што пры наяўнасьці гэткага змаганьня ніякіх гутарак аб плянавым вядзеньні гаспадаркі быць ня можа. Тэорыі-ж, якія гавораць аб «організаваным капіталізьме», адцягваюць рабочую клясу ад клясавага змаганьня.

Вывад: пры капіталістычнай сыстэме ня можа быць плянавага вядзеньня гаспадаркі.

Усялякія спробы плянавай організацыі гаспадаркі з захаваньнем капіталістычнай сыстэмы ніякіх вынікаў ня далі і не дадуць.

Соцыял-дэмократычныя тэорыі звыш імпэрыялізму («організаванага капіталізму») зьяўляюцца контррэволюцыйнымі тэорыямі.

Правыя опортуністы ў пытаньні «організаванага капіталізму» папалі пад уплыў соцыял-дэмократычных тэорый і таксама зьяўляюцца вельмі шкоднымі для пролетарыяту, патрабуюць рашучага выкрываньня.

II. ТОЛЬКІ ПРЫ ДЫКТАТУРЫ ПРОЛЕТАРЫЯТУ МАГЧЫМА ПЛЯНАВАЕ ВЯДЗЕНЬНЕ НАРОДНАЙ ГАСПАДАРКІ.

Зусім іншыя ўмовы для разьвіцьця плянавай народнай гаспадаркі дала Кастрычніцкая рэволюцыя. Дыктатура пролетарыяту, аграмаджаньне ўсіх галін вытворчасьці і разьмеркаваньня, зьнішчэньня клясаў і ў першую чаргу, экспропрыяцыя буйнай буржуазіі і памешчыкаў (г. зн. адняцьце ад іх фабрык, заводаў і маёнткаў), хуткі ўздым гаспадарчага, бытавога і культурнага становішча рабочай клясы, цэнтралізацыя гаспадарчага кіраўніцтва і адначасовая концэнтрацыя і спэцыялізацыя вытворчасьці—па-

ступовае зьнішчэньне розьніцы паміж горадам і вёскай, а таксама розьніцы паміж фізычнай і разумовай працай, зьнішчэньне нацыянальнай няроўнасьці і колёніяльнай эксплёатацыі, шпаркае і шырокае разьвіцьцё культурнай дзейнасьці рабочай клясы— вось усё тое, што дало магчымасьць зусім інакш паставіць вядзеньне гаспадаркі ў нашай краіне. У сваіх дырэктывах па складаньні 5 гадовага пляну XV партыйны зьезд запісаў:

«Прынцыпова іншай стала організацыйная форма народнай гаспадаркі паскольку, на аснове нацыяналізацыі буйнай прамысловасьці і іншых камандных вышынь—стала магчымым плянавае гаспадарчае кіраўніцтва ўсё болей выціскаючае анархію таварна-капіталістычнага рынку».

Плянавае-ж вядзеньне гаспадаркі з свайго боку дае магчымасьць значна больш разгарнуць народную гаспадарку, бо вытвараецца іменна тое, што патрэбна і колькі патрэбна для грамадзтва. Усё разьвіцьцё вытворчасьці і плянаваньне ў нас накіравана ў напрамку сьвядомага і організацыйнага задавальненьня грамадзкіх патрэб. Вось чаму плян набывае вялікае значэньне.

Яшчэ К. Маркс надаваў вялікае значэньне плянаваму вядзеньню гаспадаркі. Гаворачы аб нападках буржуазных вучоных на комунараў-паўстанцаў 1871 г. ён гаварыў:

«А калі асоцыяцыі (г. зн. пролетарскія аб'яднаньні) організуюць нацыянальную вытворчасьць па агульным пляне, возьмуць яе ў свае рукі і гэтым самым зьнішчаць пастаянную анархію і пэрыодычныя конвульсіі (г. зн. крызісы), якія немінучы пры капіталістычнай вытворчасьці. Ці ня будзе гэта, пытаем мы вас, «шаноўныя панове», комунізмам?».

Ленін таксама надаваў вялікае значэньне пляну. Ён гаварыў: «Нельга працаваць, ня маючы пляну, разьлічанага на працяглы пэрыод і на сур'ёзны посьпех».

«Ня бойцеся плянаў, якія разьлічваюцца на доўгі рад гадоў: бяз іх гаспадарчага аднаўленьня не пабудуеш, і давайце на мясцох налягаць на іх выкананьне». Гаворачы аб першым вялікім пляне, якім зьяўляўся плян ГОЭЛРО [1]) (які быў разьлічаны на тое, каб на працягу 10 год пабудаваць 30 буйных раённых эле-

---

[1]) Дзяржаўная комісія па электрыфікацыі Расіі.

ктрычных станцый, як апорных пунктаў у рашучай тэхнічнай перабудове нашай краіны), тав. Ленін гаварыў:

«На мой погляд—гэта наша другая програма партыі».

«Наша програма партыі ня можа заставацца толькі програмай партыі. Яна павінна ператварыцца ў програму нашага гаспадарчага будаўніцтва, інакш яна ня варта і як програма партыі. Яна павінна дапоўніцца другой програмай партыі, плянам работ па адстанаўленьні ўсёй народнай гаспадаркі і давядзеньні яе да сучаснай тэхнікі».

Прычым тав. Ленін і наша партыя ўвесь час падкрэсьлівалі, што плян павінен захапіць сабою пролетарыят і працоўных, павінен іх натхняць, павінен уцягнуць масы ня толькі ў выкананьне складаных плянаў, але ў самае іх складаньне.

У нас ужо ёсьць значны вопыт па складаньні плянаў. Амаль адразу пасьля Кастрычніцкай рэволюцыі мы ўжо пачалі працаваць па пляне. Такімі, напрыклад, былі нашы пляны часоў грамадзянскай вайны: топліўны плян, харчовы плян, плян чыгуначных перавозак, плян рэконструкцыі транспорту і г. д. Нарэшце тэй плян, аб якім ужо сказана вышэй—плян ГОЭЛРО, які зьяўляўся вялікім плянам, разьлічаным на доўгі тэрмін і на сур'ёзны посьпех, які быў складзены ў той час, калі наша краіна была яшчэ зусім разбуранай (у 1920 г.).

З году ў год наш вопыт па плянаваньні гаспадаркі ўсё больш павялічваўся. Увядзеньне грашовай рэформы ў 1924 г. значна павялічыла ўстойлівасьць усёй народнай гаспадаркі, стала лягчэй плянаваць гаспадарку. Ужо ў 1925-26 г. мы мелі першую спробу складаньня плянаў ужо не па паасобных галінах народнай гаспадаркі, але ўсёй народнай гаспадаркі. Прычым у сувязі з тым што ў нас яшчэ меліся ў значнай колькасьці дробнатаварныя гаспадаркі, іх прыходзілася, праўда з вялікай цяжкасьцю, мерамі экономічнымі і па-за экономічнымі (політыкай цэн, контрактацыі, зямляўпарадкаваньнем і інш., а кулацкія гаспадаркі нават чрэзвычайнымі мерамі) падпарадкоўваць дзяржаўнаму пляну.

Пасьля гэтага мы кожны год, пасьля выяўленьня ўраджаю, складалі на год уперад контрольныя лічбы народнай гаспадаркі, у якіх прадугледжваліся і намячаліся шляхі разьвіцьця ўсіх галін вытворчасьці на ўвесь год.

Калі мы ўступілі ў пэрыод рэконструкцыі нашай гаспадаркі, калі мы пачалі будаваць вялізарнейшыя фабрыкі і заводы, будаўніцтва якіх працягваецца некалькі год, ужо абмежавацца аднымі гадавымі плянамі ніяк немагчыма было. Патрэбна было пабудаваць плян на больш доўгі тэрмін. Гэткім плянам і зьявіўся 5-гадовы плян разьвіцьця народнай гаспадаркі.

Завяршэньне ў 3-м рашаючым годзе пяцігодкі пабудовы фундаманту соцыялізму ў нашай краіне ўжо ставіць перад намі пытаньне аб тым, каб мы склалі плян яшчэ на больш доўгі тэрмін. Дзяржплян СССР зараз і працуе над тым, каб скласьці генэральны плян разьвіцьця народнай гаспадаркі СССР.

Ці зьнішчае пабудова гэтакага генэральнага пляну неабходнасьць складаньня кароткатэрміновых плянаў? Зразумела, што не. І пры наяўнасьці генэральнага пляну патрэбна будзе складаць другі 5-гадовы плян (над гэтым таксама зараз працуе Дзяржплян СССР), прыдзецца складаць контрольныя лічбы на год і нават пакварта льныя пляны. Гэтыя пляны будуць складацца на падставе маючагася генэральнага або 5-гадовага пляну з улікам тых зьмен, якія будзе ўносіць практыка жыцьця і соцыялістычныя мэтоды працы.

Высновы: Толькі соцыялістычная рэволюцыя, дыктатура пролетарыяту, аграмаджаньне сродкаў вытворчасьці—складаюць прадпасылкі для плянавай гаспадаркі.

Бяз плянавай гаспадаркі немагчыма пабудаваць соцыялізм.

Мы пачалі з плянаў па паасобных галінах гаспадаркі і зараз дайшлі да магчымасьці складаньня генэральнага пляну.

III. УСЕ ЎМОВЫ ДЛЯ ВЫКАНАНЬНЯ ПЛЯНАЎ У НАС ЁСЬЦЬ, ПАТРЭБНА ТОЛЬКІ ЎМЕНЬНЕ КІРАВАЦЬ.

Складаньне пляну зьяўляецца вельмі цяжкай справай. Асабліва складаньне плянаў на вялікі тэрмін.

Пры складаньні плянаў асабліва на вялікія тэрміны гаворыцца ў рэзолюцыі XV партыйнага зьезду—трэба імкнуцца да «расшыранага патрабленьня рабочых і сялянскіх мас, пашыранага накапленьня ў дзяржаўнай індустрыі, на аснове расшыранага аднаўленьня ў народнай гаспадарцы наогул, да больш хуткіх, чым

у капіталістычных краінах, тэмпаў разьвіцьця народнай гаспадаркі і нясупыннага, сыстэматычнага падвышэньня адносвай вагі соцыялістычнага сэктару гаспадаркі, што зьяўляецца рашаючым і галоўным момантам ва ўсёй гаспадарчай політыцы пролетарыяту».

Ход выкананьня пяцігадовага пляну паказаў ня толькі яго рэальнасьць, але і магчымасьць яго перавыкананьня. Магчымасьць пастаноўкі і правядзеньня ў жыцьцё лёзунгу аб выкананьні пяцігодкі ў чатыры гады.

Яшчэ Ленін гаварыў: «Сочачы за вопытам навукі і практыкі на мясцох трэба няўхільна імкнуцца да таго, каб плян выконваўся хутчэй, чым ён вызначан».

Гаворачы аб прычынах нашых дасягненьняў у справе выкананьня і перавыкананьня намечаных намі плянаў на XVI партыйным зьезьдзе тав. Сталін падкрэсьліваў, што гэтыя зьявішчы зьяўляюцца вынікам выяўленьня і організацыі таго энтузіязму рабочых мас, які выявіўся ў соцыялістычным спаборніцтве, ударніцтве, скразных брыгадах, грамадзкім буксіры, сустрэчным пляне і інш.; у выяўленьні тых пераваг, якія даюць соцыялістычныя формы працы. Ён гаварыў: «Самае галоўнае ў спаборніцтве тое, што яно робіць карэнны пераварот у поглядах людзей на працу, бо яно ператварае працу з зазорнага і цяжкага бярэма, якім яна лічылася раней, у справу гонару, у справу славы, у справу доблесьці і геройства».

Соцыялістычныя формы працы выявілі такія магчымасьці, як, напрыклад, бесьперапынку, 2-х і 3-х зьменную працу, актыўны ўдзел працоўных мас у складаньні сустрэчных плянаў на падставе давядзеньня выпрацаваных плянаў да кожнага цэху, да кожнай брыгады, да кожнага рабочага, колгасьніка.

Усе гэтыя моманты не маглі поўнасьцю быць улічаны пры складаньні плянаў. Выяўленьне іх дало магчымасьць значна зьменшыць тэрмін выкананьня пяцігодкі, значна павялічыць тэмпы нашага разьвіцьця. А пытаньне аб тэмпах зараз набывае ў нас вельмі і вельмі вялікае значэньне.

«Часамі,—кажа тав. Сталін на нарадзе гаспадарнікаў,—пытаюцца, ці нельга трохі замарудзіць тэмпы, прытрымаць рух? Не, нельга, таварышы! Нельга зьніжаць тэмпы. Наадварот—па меры сіл і магчымасьцяй іх трэба павялічваць. Гэтага патрабуе ад нас

наша абавязацельства перад рабочымі і сялянамі СССР. Гэтага патрабуе ад нас наша абавязацельства перад рабочай клясай усяго сьвету. Затрымаць тэмпы—гэта значыць адстаць. А адсталых б'юць».

«Мы адсталі,—кажа тав. Сталін,—ад перадавых краін на 50—100 год, мы павінны прабегчы гэту адлегласьць у 10 год. Або мы зробім гэта, або нас самнуць».

Гэткую ўстаноўку даваў і тав. Ленін у часы Кастрычніцкай рэволюцыі. Ён гаварыў: «Або сьмерць, або дагнаць і перагнаць перадавыя капіталістычныя краіны». Гэтая ўстаноўка лягла ў аснову дырэктыў, якія партыя дала нашым плянавым органам, якімі мы кіраваліся на працягу ўсіх апошніх гадоў.

Зараз уся ўвага партыі і пролетарыяту накіравана на тое, каб сачыць за абавязковым выкананьнем намечаных плянаў, бо як указваў тав. Сталін на нарадзе гаспадарнікаў, усе об'ектыўныя ўмовы, якія патрэбны для выкананьня нашых плянаў—у нас ёсьць у наяўнасьці. Як-жа сачыць? Што зрабіць? Аб гэтым гаварыў тав. Ленін: «Неабходна, каб гаспадарчыя пляны выконваліся па сталай програме і каб рост выкананьня гэтай програмы адзначаўся і заахвочваўся: масы павінны ня толькі ведаць, але і адчуваць, што скарачэньне пэрыоду голаду і беднасьці цалкам залежыць ад выкананьня імі нашых гаспадарчых плянаў». Гэтыя ўказаньні т. Леніна, якія былі даны яшчэ ў 20 г., зьяўляюцца вельмі каштоўнымі для нас і на сёнешні дзень.

Хто павінен сачыць? Зразумела, што, у першую чаргу, за гэтым сочуць нашы гаспадарчыя організацыі, партыя і пролетарыят. Але вялізарнейшую ролю ў гэтай справе павінен адыграць наш друк. Ён (друк наш) павінен стаць ня толькі агітатарам, але і організатарам мас. Апрача таго, што ён павінен кожны плян растлумачваць, асьвятляць ход яго выкананьня, павінен адлюстроўваць лепшыя вопыты працы па правядзеньні пляну для іх заахвочваньня, горшую працу для яе выпраўленьня, дрэнную для яе ганьбы—друк можа і павінен высоўваць сам усё новыя формы і мэтоды плянаваньня і выкананьня пляну. «Друк,—гаворыць у сваім дакладзе на XVI партыйнай конфэрэнцыі тав. Куйбышаў,—зможа шмат зрабіць, каб дапамагчы выкананьню пяцігадовага пляну, каб садзейнічаць зьнішчэньню цяжкасьцяй і беспарадкаў,

каб пропагандаваць прыклады найлепшага вядзеньня гаспадаркі, нашы тэхнічныя дасягненьні».

Гэты друк павінен пранікаць у глыб працоўных мас, павінен імі чытацца і павінен імі-ж ствацацца. Насьценныя газэты адлюстроўваюць тыя дасягненьні і недахопы, якія ёсьць на прадпрыемствах, абменьваюцца вопытам лепшай формы працы, мобілізуюць масы на зьнішчэньне тых недахопаў, якія ёсьць на прадпрыемстве, забясьпечваюць поўную магчымасьць рухацца наперад па выкананьні плянаў значна больш шпаркім тэмпам. Аб тым, якое значэньне мае друк у справе выкананьня прамфінпляну, можна бачыць з таго, што на тых прадпрыемствах, дзе асабліва адчуваліся прарывы, дзе асабліва меліся непаладкі, выяздныя брыгады нашага друку садзейнічалі і паскаралі зьнішчэньне прарываў і іншы раз і поўнасьцю іх зьнішчалі. Так было на Сталінградзкім трактарным заводзе, на цэлым радзе іншых буйных прадпрыемстваў і ў нас на Беларусі.

Пытаньні тэхнікі зараз набываюць вялікае значэньне. Тав. Сталін у сваёй прамове на нарадзе гаспадарнікаў завастрыў увагу партыі на гэтае пытаньне, як на другую ўмову—суб'ектыўную ўмову, якая неабходна для таго, каб магчыма было выканаць плян. Ён гаварыў: «Задача, стала быць, заключаецца ў тым, каб нам самім аўладаць тэхнікай, самім стаць гаспадарамі справы. Толькі ў гэтым гарантыя таго, што нашыя пляны будуць поўнасьцю выкананы».

Вывад: Складаць доўгатэрміновыя пляны зьяўляецца вельмі цяжкай справай, але складзеныя намі пляны зьяўляюцца рэальнымі.

На падставе выяўленьня перавагі соцыялістычнай сыстэмы працы стала магчымым высунуць лёзунг «5-цігодка ў чатыры гады».

Тэмпы ня зьніжаць, а, наадварот, увесь час павялічваць.

Усе об'ектыўныя ўмовы для выкананьня плянаў у нас ёсьць, патрэбна наяўнасьць суб'ектыўных умоў—г. зн. уменьне кіраваць.

Кіраваць мы зможам тады, калі мы будзем узброены тэхніка-экономічнымі ведамі.

Бальшавікі павінны аўладаць тэхнікай.

IV. ЧЫМ БОЛЬШ АГРАМАДЖАНА ГАСПАДАРКА, ТЫМ ЛЯГЧЭЙ ЯЕ ПЛЯНАВАЦЬ.

Посьпехі ў выкананьні пяцігадовага пляну за першыя два гады пяцігодкі, паварот сялянства ў бок колектывізацыі, зьявіліся вынікам правільнай політыкі нашай партыі. Гэта політыка ўвесь час будавалася па ўказаньнях тав. Леніна. Тав. Ленін гаварыў, што трэба ўмець дасягаць згоды з асноўнымі масамі сялянства, каб разам з імі рухацца наперад з пачатку павольна, значна павольней чымся нам хочацца, але для таго, каб потым рушыцца ўперад такімі шпаркімі тэмпамі, аб якіх мы самі ня марылі.

Пасьпяховае разьвіцьцё колгасаў і саўгасаў, якія зараз ужо займаюць больш 60 проц. усёй засеўнай плошчы нашага Савецкага Саюзу, яшчэ больш павялічвае магчымасьці нашага плянаваньня. Нам ужо ня прыхэдзіцца для складаньня контрольных лічбаў чакаць восені. Мы ўжо наперад ведаем, што нам дасьць наша сельская гаспадарка, соцыялістычны сэктар якой працуе таксама па пляне. Гэты плян з году ў год можа быць усё больш удасканалены.

Вось гэтая ўмова—уключэньне ўсёй асноўнай масы сялянства ў будаўніцтва соцыялізму—яшчэ больш палягчае нашу плянавую працу, яшчэ больш павялічвае рэальнасьць нашага плянаваньня.

Зараз асноўным зьяўляецца змаганьне за выкананьне гэтых плянаў. Як гэтае змаганьне весьці, яскрава ўказаў тав. Сталін у сваёй апошняй прамове на нарадзе гаспадарнікаў, высоўваючы славутыя 6 умоў, якія забясьпечваюць гэта выкананьне:

1) Правільна організаваць набор рабочай сілы ў парадку дагавораў з колгасамі. Усямерна мэханізаваць вытворчасьць.

2) Зьнішчыць цякучасьць рабочай сілы, зьнішчыцьураўнілаўку, правільна організаваць заработную плату, палепшыць бытавыя ўмовы рабочых.

3) Зьліквідаваць абязьлічку, палепшыць організацыю працы, правільна разьмеркаваць сілы на прадпрыемстве.

4) Стварыць сваю ўласную (г. зн. пролетарскую), якая выйдзе з асяродзьдзя самой рабочай клясы, інтэлігенцыю.

5) Стварыць добрыя адносіны да старой інтэлігенцыі, якая сумленна працуе ў нас, аказваць ёй увагу, больш і сьмялей прыцягваць яе да работы.

6) Укараніць і ўзмацніць гаспадарчы разьлік, павялічыць унутрыпрамысловае накапленьне.

Усе гэтыя ўказаньні нашага правадыра павінны быць праведзены ў жыцьцё ў самы бліжэйшы час. Аб іх павінен ведаць кожны рабочы, кожны працоўны нашага Саюзу.

Змаганьне за выкананьне пляну павінна ісьці ня толькі па колькасных паказальніках, але і па якасных паказальніках. Яны (якасныя паказальнікі) маюць вялізарнейшае значэньне. Так, напрыклад: недавыкананьне пляну мінулага году па зьніжэньні сабекошту (зьніжэньне сабекошту на 5—6 проц. замест 11 проц., прадугледжаных па пляне) недадала нашай прамысловасьці каля 1 млрд. руб. Прымаючы пад увагу, што мы вядзем плянавую гаспадарку, і што ў нашых плянах гэты мільярд быў улічаны, атрымалася, што яго (гэтага мільярда) не хапіла, і ў нас у прамысловасьці быў перарасход грошай. Контроль рублём і гаспадарчы разьлік павінны палажыць канец гэткім зьявішчам і яшчэ больш павялічыць магчымасьці выкананьня плянаў.

Пытаньне аб якасных паказальніках зараз набывае значэньне ня толькі для нас, але мае і сусьветнае значэньне. Капіталістычны сьвет, які бачыць наш шпаркі рост, імкнецца выкарыстоўваць усялякія недахопы ў нашай працы. Дрэнная якасьць нашых вырабаў зьяўляецца матэрыялам для агітацыі супроць нашай Савецкай краіны. Аб гэтым павінен ведаць кожны рабочы, кожны працоўны нашага Саюзу.

Вывад: Чым больш разгортваецца соцыялістычнае будаўніцтва—чым больш у гэтае будаўніцтва ўцягваюцца ўсе галіны народнай гаспадаркі, тым лягчэй плянаваць гаспадарку, лягчэй выконваць пляны.

Лепшае выкананьне намечаных плянаў магчыма толькі на базе штодзеннага правядзеньня ў жыцьцё ўказаньняў нашай партыі.

V. ШКОДНІКІ Ў ГАЛІНЕ ПЛЯНАВАНЬНЯ ІМКНУЛІСЯ ЗАТРЫМАЦЬ ТЭМПЫ СОЦБУДАЎНІЦТВА І СТВАРЫЦЬ ГАСПАДАРЧЫЯ ЦЯЖКАСЬЦІ.

Плянаваньне нашай гаспадаркі, накіраванае на тое, каб пабудаваць соцыялізм, выклікае шалёнае супраціўленьне нашых клясавых ворагаў. Яны (клясавыя ворагі) імкнуцца сарваць наша

соцыялістычнае будаўніцтва, асабліва пасьля таго, як яны ўпэўніліся ў тым, што іх надзеі на тое, што новая экономічная політыка прывядзе да капіталістычнай рэстаўрацыі (да звароту капіталізму) ня збыліся.

Іменна ў галіне плянаваньня нашай гаспадаркі яны імкнуліся пашкодзіць як мага больш. Засеўшы ў плянавых органах, яны імкнуліся ўвесь час складаць такія пляны, якія затрымлівалі-б разьвіцьцё нашай гаспадаркі, якія перашкаджалі-б будаўніцтву соцыялізму. Яны ня лічыліся з усім тым новым, што ўнесла Кастрычніцкая рэволюцыя ў справе разьвіцьця народнай гаспадаркі і настойвалі на тым, што наша разьвіцьцё павінна ісьці па капіталістычным шляху. Шкоднікі ў плянавых органах імкнуліся давесьці, што разьвіцьцё нашай сельскай гаспадаркі павінна ісьці па шляху разьвіцьця аднаасобных гаспадарак. Што павінны быць захованы тыя суадносіны паміж вытворчасьцю сельскагаспадарчых продуктаў і вытворчасьцю прамысловых продуктаў, якія былі напярэдадні сусьветнай вайны ў старой Расіі. Гэта азначае, што мы не павінны ўзмацняць індустрыялізацыю нашай краіны; гэта азначае, што мы павінны застацца аграрнай (сельскагаспадарчай краінай).

Яны высоўвалі думку аб тым, што нашы пляны павінны быць пабудаваны так, каб іх лёгка было выконваць, каб ня было ніякіх супярэчнасьцяй паміж рознымі галінамі гаспадаркі. Гэта значыць, што мы павінны стрымліваць наша разьвіцьцё гаспадаркі і прыстасоўваць гэтае разьвіцьцё да нашай адсталасьці. Гэта значыць, што мы павінны паменшыць нашы тэмпы для таго, каб ня было цяжкасьцяй.

Яны (шкоднікі-плянавікі) высоўвалі думку аб тым, што мы павінны разгарнуць зараз толькі тыя галіны вытворчасьці, якія патрабуюць масавай продукцыі.

Гэта значыць, што мы павінны ў першую чаргу разгарнуць будаўніцтва нашай лёгкай індустрыі, вырабляючай продукты шырокага спажываньня. А як-жа быць з цяжкай індустрыяй? На гэта яны адказвалі, што разгортваньне цяжкай індустрыі зараз некарысна. Буйныя машыны мы павінны або закупаць за мяжой, або здаць гэтыя галіны вытворчасьці ў концэсію (у арэнду замежным капіталістам). Прычым у сваім пляне яны вельмі многа крычалі за гэтую здачу нашай прамысловасьці ў концэсію.

Яны (шкоднікі-плянавікі) затушоўвалі той факт, што наша краіна, налічваючая 150 млн жыхароў, маючая вялізарнейшыя абшары, шмат багацьцяў і выкапняў для сапраўднага разьвіцьця сваіх прадукцыйных сіл, павінна будаваць вось гэтыя буйныя фабрыкі і заводы (цяжкую індустрыю) іменна з такім разьлікам, каб яны выраблялі продукцыю ў масавым разьмеры. Яны не зразумелі таго, што мы ва ўмовах Савецкай краіны можам і павінны разгортваць фабрыкі, якія выпрацоўваюць сродкі вытворчасьці, выпрацоўваюць буйныя машыны іменна па апошнім слове тэхнікі.

І вопыт нам паказаў, што мы маем такія посьпехі ў справе будаўніцтва цяжкай індустрыі, якія ня можа мець ні адна капіталістычная краіна. Не магло быць такога зьявішча ў капіталістычнай краіне таму, што ня было і ня можа быць там таго энтузіязму, які выяўляе пролетарыят пры будаўніцтве такіх буйных об'ектаў як Магнітабуд, Кузьнецбуд, Ніжагародзкі аўтатрактарны завод, пушчаны 1 кастрычніка, Харкаўскі трактарны завод, пушчаны 1 кастрычніка, завод «АМО». Гэтыя заводы зьяўляюцца сусьветнымі гігантамі.

Яны высоўвалі думку аб тым, што галоўнай нашай задачай зьяўляецца разьвіцьцё продукцыйных сіл, што для разьвіцьця продукцыйных сіл усялякае аграмаджаньне непадрыхтаваных да гэтага галін народнай гаспадаркі зьяўляецца аковамі для разьвіцьця гаспадаркі. Гэта азначала тое, што ў плянаваньні нашай гаспадаркі трэба імкнуцца, як мага менш аграмаджваць сельскую гаспадарку, бо іменна яна менш падрыхтавана да аграмаджаньня. А між тым, якраз наадварот, толькі абагульненьне сельскай гаспадаркі дало вялізарны рост вытворчых сіл.

Яны высоўвалі думку аб тым, што мы павінны нашы пляны прыстасоўваць да ўмоў сусьветнага «падзелу працы». Гэта значыць, хай капіталістычныя краіны застаюцца і разьвіваюцца як прамысловыя (індустрыяльныя) краіны, а мы павінны застацца адсталай сельскагаспадарчай (аграрнай) краінай. Гэтая політыка ператварыла-б СССР у прыдатак да сусьветнай капіталістычнай гаспадаркі.

Яны высоўвалі думку аб тым, што наша прамысловасьць павінна працягваць концэнтравацца ў тых мясцох, дзе яна была концэнтравана раней. Гэта значыць, не разьвіваць прамысловасьць у тых нацыянальных акраінах, якія пры старой царскай

уладзе фактычна зьяўляліся колёніямі. Гэта азначае, невыкарыстоўваць усе тыя вытворчыя сілы, якія ёсьць у нашай краіне.

Шкоднікі ў плянаваньні ўжывалі ня толькі такія мэтоды. Яны часамі складалі такія пляны, якія для неспрактыкаванага вока зьяўляліся вельмі рэвалюцыйнымі. Яны складалі такія вялікія пляны па асобных галінах нашай гаспадаркі, па асобных об'ектах нашага будаўніцтва, каб гэта каштавала вельмі многа, каб зрабіць ня дзейным укладзены капітал, каб гэтыя буйныя прадпрыемствы, якія будаваліся, рабіліся некарыснымі.

Яны вельмі часта складалі пляны разьвіцьця галін вытворчасьці бяз уліку тэй сыравіннай базы, якая ў нас ёсьць і ў выніку гэтага пакідалі месцы з вялікай колькасьцю сыравіны без разьвіцьця прадпрыемстваў для апрацоўкі яе.

Яны (шкоднікі-плянавікі) значна ўскладнілі і паглыбілі тыя цяжкасьці, якія ў нас ёсьць у сувязі са шпаркім разьвіцьцём нашай гаспадаркі, якія зьяўляюцца цяжкасьцямі росту.

Яны марылі аб тым, каб задушыць нашу краіну голадам.

Як паказаў процэс «Прампартыі» і процэс контррэволюцыянэраў-меншавікоў—шкоднікі-плянавікі фактычна зьяўляліся агентурай клясавага ворага ня толькі нашай краіны, але зьяўляліся простымі наёмнікамі замежных капіталістаў. Яны атрымлівалі за сваю шкодніцкую працу грошы ад капіталістычных краін, ад старой расійскай буржуазіі. Яны атрымлівалі абяцаньні, што калі, у выніку сваёй дзейнасьці, яны даб'юцца незадавальненьня пролетарыяту і працоўных мас уладай, калі яны сваёй працай дапамогуць інтэрвэнцыі, яны (шкоднікі-плянавікі) будуць панаваць унутры нашай краіны.

Чаму-ж стала магчымым вось такое зьявішча, як шкодніцтва? Дзе тыя прычыны, якія давалі магчымасьць на працягу доўгага часу не выяўляць гэтае шкодніцтва?

Дасканала на гэта пытаньне адказаў у сваёй прамове на нарадзе гаспадарнікаў тав. Сталін. Ён гаварыў: «Зразумела, у аснове шкодніцтва ляжыць клясавае змаганьне, вядома, клясавы вораг шалёна супраціўляецца соцыялістычнаму наступу. Але аднаго гэтага для тлумачэньня гэткага пышнага росквіту шкодніцтва мала. Як магло здарыцца, што шкодніцтва прыняло такія шырокія разьмеры? Хто ў гэтым вінават? Мы ў гэтым вінаваты. Калі-б мы справу кіраўніцтва гаспадаркай паставілі інакш,

калі-б мы значна раней перайшлі да вывучэньня тэхнікі справы, да ўладаньня тэхнікай, калі-б мы часьцей і з толкам умешваліся ў кіраўніцтва гаспадаркай—шкоднікам не ўдалося-б так шмат нашкодзіць».

Яшчэ адно зьявішча спрыяла шкодніцтву ў справе плянаваньня, гэта тое, што гэты вучастак працы быў адным з самых закінутых вучасткаў. Да гэтага часу справа плянаваньня яшчэ знаходзіцца не на дастатковай навуковай вышыні, яно яшчэ ня стала навукай. А між тым навуковае плянаваньне нам зараз неабходна, вельмі неабходна.

Трэба памятаць, што справа плянаваньня будзе пастаўлена толькі тады на патрэбную вышыню, калі яна будзе пабудавана на аснове глыбока-партыйнага разуменьня і вывучэньня пытаньня плянаваньня.

Партыя дала вельмі рашучы адпор буржуазна-шкодніцкім элемэнтам у галіне плянаваньня і іх праваопортуністычным адгалоскам унутры партыі. Партыя зараз праводзіць пералом ва ўсёй плянавай працы, ставіць усю гэту працу на вышыню, якая адпавядае задачам нашай сучаснасьці.

Вывад: Шкодніцтва ў галіне плянаваньня нашай гаспадаркі зьявілася вынікам клясавага змаганьня, якое ўзмацнілася зараз у сувязі з наступленьнем соцыялізму па ўсім фронце.

Шкодніцтву ў галіне плянаваньня нанесен руйнуючы ўдар. Зараз трэба прадпрыняць захады да зьнішчэньня тэй спадчыны, якая засталася ад шкодніцтва.

Справа плянаваньня зьяўляецца справай усяго пролетарыяту, усіх працоўных пад кіраўніцтвам партыі.

VI. ЗМАГАНЬНЕ НА ДВА ФРАНТЫ Ў ГАЛІНЕ ПЛЯНАВАНЬНЯ—ШТОДЗЕННАЯ ЗАДАЧА ПАРТЫІ.

У справе плянаваньня мы мелі цэлы рад адхіленьняў ад ленінскай лініі партыі. Трацкісты ў свой час многа гаварылі аб «звышіндустрыялізацыі»—аб тым, што мы павінны разьвіваць індустрыю хутчэйшымі тэмпамі. Пры гэтым яны ня ўлічвалі тых магчымасьцяй, якія ў нас былі ў тэй час (1924—25 г.).

Але гэтыя гутаркі аб «звышіндустрыялізацыі» па сутнасьці былі толькі дэмагогічнымі фразамі, якімі яны жадалі заваяваць аўторытэт у адсталай часткі рабочых.

Гэта зусім ясна відаць з таго, якія тэорыі трацкісты высоўвалі ў галіне плянаваньня. Трацкісты высоўвалі думку аб тым, што пляны для нас увогуле не адыгрываюць асаблівай ролі таму, што ўсёроўна нам як сьлед плянаваць нашу гаспадарку немагчыма. Пры плянаваньні нашай гаспадаркі мы павінны выходзіць ня толькі з таго, каб разгортваць продукцыйныя сілы нашай краіны, але з пункту погляду мэтазгоднага разгортваньня продукцыйных сіл усяго сьвету.

Мы як самастойная краіна доўга існаваць ня можам, бо супярэчнасьці паміж пролетарыятам і дробнабуржазным сялянствам будуць настолькі вялікімі, што калі непадасьпее сусьветная рэволюцыя, дыктатура пролетарыяту будзе зьнішчана сялянствам.

Калі-ж адбудзецца сусьветная рэволюцыя, зусім зразумела, што мы павінны будзем тады будаваць плян для ўсяго сьвету або для раду краін. Гэты плян бясспрэчна будзе разыходзіцца з тым плянам, які мы намячаем зараз.

Гэткая думка высоўвалася контррэволюцыйным трацкізмам. Яна зьяўлялася вынікам нявер'я ў сілы рабочай клясы, неразуменьня таго, што працоўнае сялянства не зьяўляецца ворагам рабочае клясы, што яго можна ўцягнуць (і мы яго ўцягнулі) у будаўніцтва соцыялізму.

Яны (контррэволюцыйныя трацкісты) высоўвалі думку аб тым, што чым больш мы будзем разгортваць нашу гаспадарку, тым усё меншыя і меншыя будуць нашы тэмпы. Высунутая трацкістамі тэорыя «патухаючай крывой», гаварыла аб тым, што з году ў год мы павінны будзем зьніжаць нашыя тэмпы і давесьці іх прыблізна да тых тэмпаў, якія былі ў капіталістычных краінах у гады росквіту капіталізму.

Гэтая думка таксама зьяўлялася вынікам недаацэнкі тых умоў для росту продукцыйных сіл, якія маюцца ў нашай соцыялістычнай краіне, зьявілася ў выніку недаацэнкі і нявер'я ў сілу пролетарыяту. Яны ня ўлічвалі таго, што на падставе ўзмоцненага энтузіязму мас, на падставе аграмаджаньня нашай ся-

лянскай гаспадаркі мы зможам дабіцца нябачных тэмпаў гаспадарчага разьвіцьця.

Высоўваліся і іншыя думкі ў галіне плянаваньня. Правыя гаварылі аб тым, што мы не павінны зараз будаваць вялікіх плянаў, што мы яшчэ ў значнай ступені залежым ад стыхіі дробнатаварнай гаспадаркі, і калі гэтая стыхія «разойдется», то яна ўсёроўна зруйнуе нам усе нашы пляны. Мы павінны імкнуцца да таго, каб нашыя пляны адпавядалі нашым магчымасьцям, што заўтрашняй цэглай сёньня хату не пабудуеш. Мы павінны раўняцца на вузкія месцы. Наша буйнае будаўніцтва можа выклікаць цэлы рад цяжкасьцяй, якія затрымаюць агульнае разьвіцьцё.

Зусім зразумела, што гэтыя настроі, выяўленыя правымі опортуністамі ўнутры нашай партыі, зьяўляліся вынікам таго ўплыву буржуазных шкоднікаў і клясавага змаганьня, якое разгортваецца ў нашай краіне.

Правая небясьпека ў галіне плянаваньня на даным этапе зьяўляецца галоўнай небясьпекай.

Але трэба змагацца і з «левымі» загібамі ў галіне плянаваньня.

Змагацца з такім плянаваньнем, якое зусім ня ўлічвае нашых магчымасьцяй, патрабуе нерэальных, непасільных тэмпаў. Гэтыя «загібы» таксама карысны толькі нашым клясавым ворагам. Яны зьяўляюцца паўтарэньнем трацкіцкіх гутарак «аб звышіндустрыялізацыі».

Партыя поўнасьцю разграміла контррэволюцыйны трацкізм, а таксама выкрыла ўсю шкоднасьць праваопортуністычных тэорый і «левых» загібаў.

Вывад: Антыленінскія ўстаноўкі ў пытаньнях плянаваньня зьяўляюцца шкоднымі, стрымліваюць соцыялістычны наступ па ўсім фронце.

Антыленінскія ўстаноўкі ў пытаньнях плянаваньня павінны быць выкрыты і выкрываюцца нашай партыяй.

У нашым плянаваньні мы павінны карыстацца тымі ўказаньнямі, якія даны Леніным і Марксам.

VII. КОЖНЫ РАБОЧЫ, КОЖНЫ КОЛГАСЬНІК ПАВІНЕН УДЗЕЛЬНІЧАЦЬ У ПЛЯНАВАНЬНІ І АДКАЗВАЦЬ ЗА ВЫКАНАНЬНЕ ПЛЯНАЎ.

Якія-ж чарговыя задачы паўстаюць перад намі зараз у галіне плянаваньня?

Зусім зразумела, што ў першую чаргу мы павінны аўладаць поўнасьцю апаратам плянаваньня. Гэта азначае, што ў яго павінна быць уцягнута як мага больш рабочых, як мага больш партыйцаў, якія ў сваёй штодзеннай працы будуць праводзіць лінію партыі і савецкай улады ў галіне плянаваньня. Мы павінны поўнасьцю выгнаць з органаў плянаваньня ўсіх шкоднікаў і зьліквідаваць тую спадчыну, якую яны нам пакінулі. Мы павінны адносіцца крытычна да буржуазных спэцыялістаў (зусім зразумела, што гэтыя крытычныя адносіны павінны быць здаровымі комуністычнымі адносінамі), мы павінны ўстанавіць уважлівы, пільны контроль над імі. Зусім зразумела, што тыя буржуазныя спэцыялісты, якія працуюць сумленна, павінны быць уцягнуты ў гэтую справу, ім павінна быць аказана ўсялякая дапамога, пры адначасовай упартай рабоце з боку комуністаў па ўладаньні тэхнікай плянаваньня.

Мы павінны зараз разгарнуць так працу, каб нашы пляны сапраўды і ня толькі формальна даводзіліся да кожнага рабочага каля станка, да кожнага цэху і брыгады, да кожнага саўгасу і колгасу.

Мы павінны павесьці самае рашучае змаганьне з тымі элемэнтамі бюрократызму, якія ў нас яшчэ вельмі часта сустракаюцца ў сувязі з плянаваньнем.

Гэта магчыма зрабіць толькі тады, калі ў нас будзе разгорнута сапраўдная бальшавіцкая самакрытыка, калі ў нас кожны момант, паказаны ў пляне, будзе абгавораны, будзе разабраны з пункту погляду яго мэтазгоднасьці, з пункту погляду таго, наколькі ён улічвае ўсе тыя магчымасьці, якія ёсьць на вытворчасьці.

Нашы гаспадарчыя пляны пабудаваны, разьлічваючы на напруджаныя тэмпы работы пры іх выкананьні, на мобілізацыю актыўнасьці працоўных, на ажыцьцяўленьне рацыяналізацыі. Мы пры нашым плянаваньні выходзім з таго, што тыя вузкія

месцы, якія ў нас узьнікаюць у самым процэсе выкананьня пляну, у гэтым-жа процэсе выкананьня павінны парамагацца шляхам яшчэ большага ўзмацненьня нашых тэмпаў, шляхам жорсткага змаганьня і зьнішчэньня таго супраціўленьня клясавых ворагаў, якое ёсьць, шляхам змаганьня з опортуністычным ныцьцём аб надзвычайнай і празьмернай напруджанасьці гэтых тэмпаў.

Таму кожны раз, калі мы разьбіраем плян, мы павінны разумець, што ён зьяўляецца напруджаным. Інакш і ня можа быць. Для таго, каб мы яго здолелі выканаць мы павінны напружыцца.

Разьлікі на тое, што раз у нас ёсьць энтузіязм рабочых мас, дык намечаныя намі пляны само сабой будуць выконвацца, разьлік, так сказаць, на самацёк зьяўляецца вельмі шкодным зьявішчам, як пры складаньні нашых плянаў, так і пры іх выкананьні.

Зараз мы прыступаем да распрацоўкі контрольных лічбаў на 1932 г., на 4-ты апошні год пяцігодкі. Зусім зразумела, што ў гэтым годзе мы павінны будзем па ўсіх галінах нашай гаспадаркі закончыць і выканаць поўнасьцю (там, дзе мы яшчэ ня выканалі) усе тыя лічбы, якія прадугледжаны пяцігадовым плянам. Значнае месца тут займае дробная прамысловасьць, якая ў нас на Беларусі займае значнае месца і якая значна адстае па выкананьні тых плянаў, якія намечаны па нашых контрольных лічбах на 1931 г. і якая склала запазычанасьць нашай краіне.

Пры складаньні плянаў іменна па гэтых галінах лёгкай прамысловасьці трэба памятаць указаньні тав. С т а л і н а, даныя ім на XVI партыйным зьезьдзе, паўтораныя ім на нарадзе гаспадарнікаў аб тым, што мы зараз павінны ўсямерна разгарнуць нашу лёгкую прамысловасьць для таго, каб здолелі забясьпечыць шпарка растучыя запатрабаваньні рабочых мас нашай краіны.

Мы маем значную запазычанасьць у справе выкананьня плянаў па апале і мэталюргіі. Зусім зразумела, што пры складаньні пляну на 1932 г. мы павінны разгарнуць яшчэ большыя тэмпы разьвіцьця апалу і мэталю

Разгортваньне працы па падрыхтоўцы да 4-га году вымагае ад друку разгортваньня вялізарнай організацыйнай работы па мобілізацыі ўвагі ўсіх працоўных на гэтую справу.

Уразуменьне кожным пролетарыем, кожным працоўным таго, што ён сваім удзелам і сваімі заўвагамі да пляну можа ўнесьці папраўку і паляпшэньне, што добры прыклад і практычная прапанова можа быць выкарыстана ня толькі ва ўмовах яго фабрыкі, яго заводу, але і на другіх фабрыках, уразуменьне неабходнасьці рацыяналізацыі нашай вытворчасьці, уразуменьне неабходнасьці і важнасьці паляпшэньня якасьці працы і яе продукцыйнасьці, уразуменьне неабходнасьці тых буйных тэмпаў, якія мы зараз маем, якія выкліканы як нашымі ўнутранымі ўмовамі, так і ўмовамі капіталістычнага абкружэньня, а таксама тым, што мы зьяўляемся перадавым атрадам рабочай клясы ўсяго сьвету, разуменьне таго, што «мы павінны рухацца наперад так, каб рабочая кляса ўсяго сьвету, гледзячы на нас, магла сказаць: вось ён—мой перадавы атрад, вось яна—мая ўдарная брыгада, вось яна—мая рабочая ўлада, вось яна—мая бацькаўшчына,—яны робяць сваю справу, нашу справу, добра,—падтрымаем іх супроць капіталістаў і ўзьнімем высока сьцяг сусьветнай рэволюцыі»,—вось усе гэтыя моманты; калі яны будуць улічаны пры складаньні нашых плянаў і пры іх выкананьні, то забясьпечаць нам магчымасьць выканаць асноўныя ўказаньні, даныя У. І. Ленінымі тав. Сталіным.

Вывад: Мы павінны дабіцца таго, каб усе нашыя пляны былі вядомы і зразумелы для ўсяго пролетарыяту, для ўсіх працоўных, каб усе працоўныя ўдзельнічалі ў складаньні нашых плянаў.

Мы павінны аўладаць тэхнікай плянаваньня.

У нашых плянах мы павінны захаваць хуткія тэмпы.

Нашы пляны зьяўляюцца напружанымі. Гэта патрабуе напружанай увагі ўсіх на іх выкананьне.

Мы апраўдаем тыя надзеі, якія на нас ускладае сусьветны пролетарыят.

ДЗЯРЖВЫДАВЕЦТВА БЕЛАРУСІ

1931